

împotriva acestei „metode” false de unire s-au ridicat Sfinții Ardeleni. Troparul sărbătorii lor de pe 21 octombrie li se adresează acestor eroi ai credinței cu cuvintele: „luptătorilor pentru ortodoxie, ca niște trâmbițe îngerești, ați înviorat în suflete mărturisirea dreptei credințe și, ca niște înțelepți propovăduitori, pe credincioși i-ați hrănit cu dreaptă și luminată învățătură. Mari au fost ostenele lucrării voastre, mare și osârdia propovăduirii; mare a fost și rodul luptei voastre drepte, pururea pomeniților ostași ai lui Hristos”.

Sfinții Ardeleni au fost mulți. Pe unii îi cunoaște numai Dumnezeu. Sfântul Sinod, după cercetările cuvenite, s-a oprit la numele câtorva dintre ei, pe care i-a canonizat. Este vorba de Sfinții Ierarhi Iorest și Sava, sărbătoriți pe 24 aprilie; Sfinții Mărturisitori Visarion, Sofronie de la Cioara, Ioan din Galeș, Moise Măcinic și Sfântul Mucenic Nicolae Oprea, prăznuiți pe 21 octombrie.

După ce, prin presiunea curții de la Viena și prin promisiuni de natură socială, Mitropolitul Atanasie, dimpreună cu treizeci și opt de protopopi, au semnat în 1700 actul de uniație, șazeci de ani au urmat tulburări care au provocat multă durere. Ortodocșii rămași fără episcop și fără drepturi, cu bisericile ocupate și mănăstirile dărâmate, băteau drumul la Viena. Unii, ca de pildă Sfântul Nicolae Oprea, au murit în temnițele din Austria. Este mișcătoare pledoaria unui țaran în fața comisiei alcătuită de împărăteasa Maria Tereza: „acest cojoc care-i pe mine acum e al meu. Dar dacă ar vrea să mi-l ia Crăiasa, i-l dau. Cu aceste mâini și picioare și cu tot trupul meu am lucrat zi și noapte ca să plătesc porția. Ele sunt ale Crăiesei și de-ar vrea să mi le ia nu am ce face. Dar nu am decât un suflet, pe care îl păstrez pentru Dumnezeu din cer și nici o putere omenească nu-l poate îndoii”.

Pe când aceștia călătoreau la Viena „prin Ardeal umbla popa Sofronie din Cioara, înconjurat de mii de oameni, care îl păzeau și ascultau cuvântul lui. El cutreiera satele și arăta o pecete «cât un taler», prin care li se făgăduia românilor împlinirea dorinței de a-și avea episcop de legea lor”.

Kufstein, temuta închisoare, foto

Când autoritățile l-au închis la Bobâlna, țărani l-au eliberat, la fel și la Zlatna. Iar „sinoadele” ținute în mai multe locuri, dintre care cel mai important la Alba Iulia, au formulat hotărâri și au întocmit jalbe. Urmarea pozitivă a fost că împărăteasa a tolerat în 1761 un episcop ortodox în Ardeal, venit de la Buda. Totuși Sf. Sofronie a fost nevoit să plece la Curtea de Argeș. Aceste mișcări țărănești, ne spune istoricul David Prodan, „au adus la marginea pieririi Unirea, cel puțin în două momente, în mișcarea racoțiană și în cea a lui Sofronie”.

În anul 1955, Sfântul Sinod, ținând seama de lupta dreaptă pentru credință a Sfinților Ardeleni, a hotărât ca de atunci înainte „Părinții noștri Ierarhi Iorest și Sava, cari au îndurat chinurile Mucenicilor, mărturisind dreapta credință, împreună cu smeriții între ieromonahi Visarion și Sofronie, cari au surpat cu virtutea și cu pătimirile lor puterea vrăjmașilor Ortodoxiei, și împreună cu dreptcredinciosul creștin Oprea, care a pecetluit cu moartea statornicia lui în credința părinților noștri, să se numere cu sfinții și să se cinstească după toată pravila ca sfinți Mărturisitori și Mucenici”.

S-ar putea spune că acestea sunt file de istorie și că lumea de astăzi are alte preocupări. Este adevărat! Numai că „Iisus Hristos, ieri și azi și în veci, este același” (Evrei 13, 8). Sfinții Ardeleni l-au mărturisit în modul în care li se părea eficient atunci.

Noi, astăzi, trebuie să-L mărturisim în Uniunea Europeană, într-un mod potrivit acum. Să le spunem tuturor oamenilor că „viața fără Hristos nu este viață. Dacă nu-L vedem pe Hristos în toate faptele și gândurile noastre, noi trăim fără Hristos”. Iar capătul unei vieți fără de Hristos este neantul și haosul.

(IPS Andrei Andreicuț, Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului, Mitropolitul Clujului, Maramureșului și Sălajului, text publicat în "Renașterea" nr. 10 (306), 2015.)